

Ohjeita artikkelien kirjoittamiseen

Lehden visuaalinen ilme on kokenut merkittäviä muutoksia vuoden 2015 aikana päätoimittajan ja taittajan vaihduttua. Nyt neljännen numeron ilmestyttyä suurin osa elementeistä on vakiintunut ja on aika päivittää ATS Ydintekniikan kirjoittajaohjeet.

Teksti: ATS Ydintekniikan toimitus

LEHDEN VISUAALISEN ILMEEN päivityksen lisäksi myös lehden rakenne on selkiytynyt. Uudistuneessa lehdesä erilaiset jutut ja artikkelit jaetaan neljään erityyppiseen osioon. Vakiopalstoihin kuuluvat muun muassa pääkirjoitus sekä erilaiset kolumnit ja pakinat. Tapahtumat-osiossa julkaistaan juttuja paitsi ATS:n omista tilaisuuksista myös alan muista mielenkiintoisista tapahtumista. Ajankohtaista-osion artikkelit pureutuvat kullakin hetkellä pinnalla oleviin teemoihin hieman laajemmin ja pintaa syvemmältä. Tiede ja tekniikka -osio puolestaan on ikkuna tutkimuksen maailmaan ydintekniikan alueella. Tähän kuuluvat myös perinteiset opinnäytetöiden esittelyt. Jokaiseen numeroon pyritään saamaan tasapuolisesti tekstejä kaikista osioista.

Lukijan kiinnostuksen herättäminen ja tekstilliset elementit

Suurin osa ATS Ydintekniikan lukijoista kuten lukijat yleensä selailevat lehtiä käyden läpi vain otsikot ja ingressit; mahdollisesti he lukevat myös väliotsikot ja kuvatekstit. Kaikkien kirjoittajien toiveena on kuitenkin saada teksteilleen mahdollisimman paljon lukijoita. Tämän vuoksi edellä mainitut tekstilliset elementit ovat erityisen tärkeässä asemassa.

Pääotsikon ensisijainen tehtävä on herättää lukijan kiinnostus ja kertoa lukijalle jutun aihe. Ingressi sitten kertoo aiheesta enemmän muutamalla virkkeellä. Tämän kappaleen tarkoituksena on avata jutun sisältöä ja pääajatuksia. Artikkelin johdanto, eli aiheen taustoittaminen, on syytä jättää varsinaisen leipätekstin alkuun. Myös tärkeimmät faktat, jotka tekisi mieli laittaa jo otsikkoon, esitetään vasta ingressissä.

Väliotsikot jakavat tekstiä pienempiin osiin, jotka helpottavat lukijaa jäsentämään juttua. Toki ne toimivat osaltaan myös mielenkiinnon

herättäjänä ja auttavat ihmisiä valitsemaan, minkä osan artikkelista he haluavat lukea tarkemmin. Kuvateksteissä kannattaa välttää itsestäänselvyksiä, eli asioita jotka näkee kuvasta suoraan luettuaan artikkelin otsikon. Kuvateksteistä tulee mielenkiintoisia, kun ne antavat lisäinformaatiota. Kuvateksteissä voit käyttää nostoja artikkelista tai sitten lisätä niihin faktoja, jotka eivät tule esiin leipätekstissä.

Tiede ja tekniikka -osio eroaa taitollisesti

Olet ehkä huomannut, että lehti on pääasiallisesti taitettu kolmipalstaiseksi, mutta Tiede ja tekniikka -osio on kaksipalstainen. Kolmipalstainen lehti koetaan usein helpopolukuisemmaksi, mutta kaksipalstaisuus mahdollistaa kaavojen esittämisen. Myös useat tekstilliset elementit erovat tässä osiossa muusta lehdestä.

Ingressi on tieteellisemmissä artikkeleissa ennemminkin abstraktin kaltainen. Abstrakti on ingressiä pidempi tiivistelmä tekstin sisällöstä, jossa voidaan valaista hieman taustaa sekä kuvata käytettyjä menetelmiä ja saatuja tuloksia. ATS Ydintekniikassa kuitenkin pyritään varsinaisia tieteellisiä artikkeleita lyhyempiin abstrakteihin, joten noin 50 sanaa on sopiva pituus. Abstraktit myös käännetään englanniksi tai vastaavasti suomeksi, mikäli itse artikkeli on kirjoitettu englanniksi. Tämä koskee myös opinnäytetöiden esittelyä.

Tiede ja tekniikka -osiossa kuvat numeroidaan ja kuviin tulee viitata tekstissä kuvanumeroa käyttäen. Näissä artikkeleissa myös

Esimerkki pääkirjoituksesta, 8 500 merkkiä

Esimerkki perusartikkelista, 5 300 merkkiä

Esimerkki Tiede ja tekniikka -artikkelista, 9 000 merkkiä

kannattaa käyttää viitteitä vähintään omiin tutkimuksiin. ATS Ydintekniikassa käytössä on numeroviittausjärjestelmä. Hyviä esimerkkejä lähdeluettelon laadintaan löytyy esimerkiksi Aalto-yliopiston sivuilta: otalib.aalto.fi/fi/ohjeet/oppaat/viitteiden_hallinta/ lähdeluettelo.

Kuvien riittävä laatu ja niiden käyttöoikeudet

Lehteen painettavien kuvien tulisi aina olla mahdollisimman hyvälaatuisia. Tämän varmistamiseksi kuvat tulisi toimittaa aina erillisinä tiedostoina, joiden koon tulisi olla vähintään 1 MB. Ihannetapauksessa kuvien resoluution tulisi olla 300 dpi. Tämä tarkoittaisi kirjoittajaville mielellään jopa 600 x 600 pikseliä, 1 500 x 1 500 kahden palstan kuville ja 2 250

x 2250 sivun levyisille kuville. On myös syytä huomioida, että kirjoittajakuvan ei tulisi olla liian tarkasti kasvojen ympärille rajattu.

Muistathan varmistaa, että kuvien tekijänoikeusasiat ovat kunnossa. Toisen ottaman valokuvan käyttö edellyttää lupaa ja yleensä artikkeliin on syytä liittää tieto kuvaajasta. Kannattaa muistaa lisätä kuvaajan tiedot myös itse ottamiinsa valokuviin. Tekijänoikeuslain 25 §:n 1 momentin mukaan kuvia saa käyttää myös ilman kuvaajan lupaa tieteellisenä tai arvostelevana pidettävään esitykseen, mikäli se on julkistettu lain 8 §:n esittämällä tavalla, esim. viemällä internetiin yleisesti nähtäville. Lainakuvan käytöllä pitää siis olla asiayhteyteen liittyvä perustelu ja kuvan lähde täytyy merkitä näkyville.

On myös hyvä muistaa, että erilaisista tilaisuuksista voi julkaista kuvia ilman kuvassa olijoiden lupaa, mikäli kyse on sananvapauden ja tiedonvälityksen piirissä olevasta tavanomaisesta käytöstä. Useat kuvapankit tarjoavat lisäksi kuvia käytettäväksi muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Tällaisia löytyy esimerkiksi useiden yritysten kotisivuilta. Lisäksi ATS Ydintekniikalla on pääsy maksulliseen kuvapankkiin, josta löytyy yleisempiä kuvituskuvia tarvittaessa.

Tekstin sopiva pituus

Artikkelin pituutta pohtiessa tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota sisältöön. Väkinen ei kannata keksiä lisäsanottavaa ja tiivistämisen

taitoa kannattaa harjoitella. Tyypillisesti tapahtumasta kertova analysoivampi juttu on kaksisivuinen, ajankohtaisartikkeli noin kolme sivua ja tieteellisempi artikkeli vähintään kolmisivuinen. Opinnäytetöistä diplomityön saa varmasti esiteltävä yhdellä sivulla, mutta väitöskirjan sisältöä kannattaa kuvata vähintään kahdella sivulla.

Yllä olevat esimerkkipituudet ovat lehden taitettuja sivuja. Yleisohjeena on, että 1 sivu kirjoitettua tekstiä Wordin oletusasetuksilla ja noin 1,5 kuvaa on 1 sivu taitettuna lehteen. Yhdelle täydelle sivulle saa ilman kuvia noin 7000 merkkiä ja yhden kahden palstan levyisen kuvan kanssa noin 5000 merkkiä väliylönteineen. Otsikot ja ingressit vievät toki tilaa eri tavalla. Esimerkkejä juttupituuksista löytyy enemmän ATS:n kotisivuilta: www.ats-fns.fi/ats-ydintekniikka.

Toimituksen työskentely

Lehden lisäksi myös toimituksen rakenne on muuttunut. Vastaava päätoimittaja on toki vastuussa lehdestä kokonaisuutena, mutta hänen apunaan tärkeässä roolissa toimivat erityispäätoimittajat, joita tällä hetkellä on nimetty lehden tieteelliselle - ja ajankohtaiselle sisällölle. Erityispäätoimittajat vastaavat lähtökohtaisesti oman osa-alueensa sisältösuunnittelusta, mutta kokonaisuutta ja numerokohtaista sisältöä hiotaan myös yhteisissä kokouksissa.

Pääsääntöisesti toimitus lähestyy potentiaalisia kirjoittajia juttupyynnöin tietystä aiheesta, mutta otamme ilolla vastaan myös ehdotuksia jäsenistön suunnalta.

Kullekin artikkelille määrätään vastuutoimittaja, joka huolehtii yhteydenpidosta kirjoittajaan. Vastuutoimittaja varmistaa, että artikkelin tekstilliset elementit ovat kunnossa ja että kuvat ovat riittävän hyvälaatuisia. Hän tekee myös artikkelin esieditoinnin, eli tarkistaa ingressin tai abstraktin, väliotsikot, kirjoitusvirheet ja mahdolliset tiivistystarpeet ennen tekstien siirtymistä taittajalle. Artikkelien deadlinesta menee noin kolme viikkoa, ennen kuin lehden ensimmäinen taittoversio on valmis. Tämän jälkeen pidetään toimituksen kokous.

Vasta taiton toisen version valmistuttua ja toimituksen kokouksen kommenttien jälkeen tehdään varsinainen oikoluku. Tässä vaiheessa tarkistetaan vielä uudelleen samat asiat kuin esieditointivaiheessa ja lisäksi varmistetaan, että lukuisat muut yksityiskohdat ovat kunnossa. Vasta oikoluvun yhteydessä korjataan ala- ja yläindeksit, sekä varmistetaan että mahdolliset kaavat ja erikoismerkit ovat mukana. Lehden oikolukuversio toimitetaan myös kirjoittajille tarkastettavaksi. Laadun varmistamiseksi oikoluvun tekee joku muu kuin artikkelin vastuutoimittaja. Oikoluvun alkamisesta menee noin kaksi viikkoa, että lehti on painossa. Kokonaisuudessaan artikkelien deadlinesta kuluu lähes kaksi kuukautta ennen kuin lehti on jäsenistön postilaatikossa.

Kirjoittajaohjeet tiivistetysti

OTSIKOI KIINNOSTAVASTI: poimi jutun pääasia ja nosta se otsikoksi joka houkuttaa lukijan lukemaan koko tekstin.

MUISTA INGRESSI: ingressissä kerrot muutamalla virkkeellä mistä jutussa on kyse.

... TAI ABSTRAKTI: (Tiede ja Tekniikka -osiossa) jossa voidaan kertoa hieman taustaa sekä kuvataan käytettyjä menetelmiä ja saatuja tuloksia tiivistetysti (noin 50 sanaa). Abstraktit käännetään myös englanniksi.

VÄLIOTSIKOITA EI SAA UNOHTAA: jaa teksti pienempiin paloihin väliotsikoilla, jotka helpottavat lukijaa jäsentämään juttua. Otsikot toisaalta kertovat mistä seuraavassa luvussa on kyse ja toisaalta herättävät mielenkiinnon lukea kyseisen kappaleen.

TEKSTIN PITUUUS: yleisohjeena 1 sivu kirjoitettua tekstiä Wordin oletusasetuksilla ja noin 1,5 kuvaa on 1 sivu taitettuna lehteen.

KUVATEKSTIT HARKITEN: kuvateksteissä tulisi välttää itsestäänselvyyksiä kuten "Kuvassa on... jotain minkä kuvasta näkee jutun otsikon perusteella suoraan". Lisää kuvateksteihin mielenkiintoista lisäinformaatiota. Tiede ja tekniikka -osiossa kuvat tulee numeroida.

KUVIEN LAATU: Kuvien koon tulisi olla vähintään 1 MB luokkaa ja mitä isompana kuva painetaan, sen parempilaatuinen sen tulisi olla. Ihannetapauksessa kuvien resoluutio on 300 dpi. Muista myös kirjoittajakuva.

KUVIEN TEKIJÄNOIKEUDET: Toisen ottaman kuvan käyttö edellyttää lupaa ja tiedot kuvaajasta.

KERRALLA KIRJOITAJATIEDOT KUNTOON: oppiarvo, nimi, työtehtävä, työnantaja ja sähköpostiosoite.

+ Juttua elävöittämään voi käyttää myös faktalaatikoita tai tekstinostoja.